

A ט"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of בבא מציעא דף נ"ה
Some of the topics we will learn about include.

חמש פרוטות הן

The Mishnah lists five Halachos for which the minimum is one פרוטה.

The Machlokes regarding

אונאה לפרוטות

Does אונאה apply only to silver coins, or even to the cheaper copper coin, a פרוטה?

רב's Halachah of

ב"ד נזקקין אפילו לפחות משה פרוטה

Bais Din judges a monetary claim of even less than one פרוטה.

The Gemara concludes however that רב קטינא agrees that

תחילת הדין בעינן פרוטה

Bais Din does not initially hear a claim of less than one פרוטה;

רב קטינא refers to

אם הוזקקו בית דין לשה פרוטה

גומרין אפילו לפחות משה פרוטה

If Bais Din first heard a claim of one פרוטה, and then the defendant made a counter claim, Bais Din continues to judge this claim even though it is now less than one פרוטה.

B חמשה חומשין הן

The Mishnah lists five payments to which one is obligated to add a fifth.

דמאי

If one purchases פירות from ארץ עם he is required to separate all מעשרות, out of concern that the ארץ עם did not separate them.

האוכל תרומת מעשר של דמאי

מוסיף חומש

The Chachamim initiated that one must pay a חומש if he ate תרומת מעשר from דמאי, produce that were purchased from ארץ עם, as one does if he ate דאורייתא.

The Gemara explains

רבי מאיר היא דאמר

עשו חכמים חיזוק לדבריהם כשל תורה

The Mishnah is רבי מאיר who holds the Chachamim do strengthen their regulations just like Torah rules.

A

חמש פרוטות הן

אונאה לפרוטות

ב"ד נזקקין
אפילו לפחות משה פרוטה

תחילת הדין
בעינן פרוטה

B

חמשה חומשין הן

דמאי

האוכל תרומת מעשר
של דמאי
מוסיף חומש

רבי מאיר היא דאמר
עשו חכמים חיזוק
לדבריהם כשל תורה

1 So let's review ...

Zugt Di Mishnah

האונאה ארבעה כסף

The amount for אונאה is four כסף, as the Mishnah in דף מ"ט states

האונאה ארבעה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע שתות למקח

If the market price of the item was twenty four כסף, and the item was overpriced or underpriced by four כסף, which is one sixth of the market price, the Halachah of אונאה applies.

והטענה שתי כסף

וההודאה שוה פרוטה

Regarding שבועת מודה במקצת of one who admits to part of a monetary claim, the minimum amount of the claim must be two כסף, and the minimum amount of the admission must be one פרוטה, in order to become obligated to swear.

1

מלפ

וההודאה שוה פרוטה

The minimum amount of the admission must be one פרוטה, in order to become obligated to swear.

והטענה שתי כסף

Regarding שבועת מודה במקצת of one who admits to part of a monetary claim, the minimum amount of the claim must be two כסף.

האונאה ארבעה כסף

The amount for אונאה is four כסף

Mishnah מ"ט

האונאה ארבעה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע שתות למקח

2 The Mishnah continues

חמש פרוטות הן

There are five Halachos for which the minimum is one פרוטה:

1.

וההודאה שוה פרוטה

As just explained;

2.

והאשה מתקדשת בשוה פרוטה

A woman becomes married through קדושי כסף if the man gives her money, or an object, worth a minimum of one פרוטה.

3.

והנהנה בשוה פרוטה מן ההקדש מעל

If a person benefits from הקדש in the amount of one פרוטה, all Halachos of מעילה apply.

4.

והמוצא שוה פרוטה

חייב להכריז

If a person finds an item that was worth, at least, one פרוטה, the Halachos of השבת אבידה apply and he is obligated to announce his discovery to locate the owner.

5.

והגזול את חבירו שוה פרוטה ונשבע לו

יוליכנו אחריו אפילו למדי

If someone stole even one פרוטה and swore falsely to deny it and then admitted it, the כפרה גזלן attains atonement, only when the גזלן receives the principal from him.

Therefore, the גזלן must travel to the גזלן even if he lives in מדי, a far-away land.

2

חמש פרוטות הן

There are five Halachos for which the minimum is one פרוטה:

④

והמוצא שוה פרוטה חייב

להכריז מעל

③

והנהנה בשוה פרוטה

מן ההקדש מעל

②

והאשה מתקדשת בשוה פרוטה

מן ההקדש מעל

①

וההודאה שוה פרוטה

⑤ והגזול את חבירו שוה פרוטה ונשבע לו יוליכנו אחריו אפילו למדי

If someone stole even one פרוטה and swore falsely to deny it and then admitted it,

the גזלן attains כפרה only when the גזלן receives the principal from him.

Therefore, the גזלן must travel to the גזלן even if he lives in מדי, a far-away land.

- 3 לוי taught a Braisa in which there is a slightly different list of five Halachos for which the minimum is one פרוטה, as follows:
- חמש פרוטות הן
1. האונאה פרוטה
- If the market price of the item was six פרוטות and the item was overpriced or underpriced by one פרוטה, which is one sixth of the market price, the Halachos of אונאה apply.
2. וההודאה פרוטה
 3. וקידושי אשה בפרוטה
 4. וגזל בפרוטה
 5. ושיבת הדינין בפרוטה
- Bais Din only judges a case of a monetary claim of minimally one פרוטה.

3

כרייתא
לוי

חמש פרוטות הן

①

האונאה פרוטה

If the market price of the item was six פרוטות and the item was overpriced or underpriced by one פרוטה, which is one sixth of the market price the Halachos of אונאה apply.

④	③	②
וגזל בפרוטה	וקידושי אשה בפרוטה	וההודאה פרוטה

⑤

וישיבת הדינין בפרוטה

Bais Din only judges a case of a monetary claim of minimally one פרוטה.

4 The Gemara explains the differences:

1. לוי does not list השבת אבידה, because it falls under the broader topic of גזל which is listed. However, our Mishnah does include השבת אבידה, to teach ואע"ג דזל. And as Rashi adds בין מציעאה להכרזה. The Mishnah teaches that if at the time the item was found it was worth a פרוטה, even though it then became worth less than one פרוטה, the finder is still obligated to return it.
2. לוי does not list מעילה, because בקדשים לא קמיירי. He's not discussing קדשים. Our Mishnah, however, includes קדשים.
3. Our Mishnah does not list האונאה, because the Mishnah holds אין אונאה לפרוטות. אין אונאה does not apply to the פרוטה copper coin. The minimum אונאה is an איסר, the smallest of silver coins. However, לוי does list it, because he holds יש אונאה לפרוטות. אין אונאה does apply to the פרוטה copper coin.
4. Our Mishnah does not list ישיבת הדיינין. Because we already know this from גזל, as Rashi explains כיון דתנא גזל בפרוטה ש"מ ממונא הוא וכפינן. From גזל we see that a פרוטה is a significant amount of money, and it is self-understood that Bais Din compels someone to pay an obligation of a פרוטה.

לוי however does list ישיבת הדיינין. To show that he disagrees with רב קטינא who holds ב"ד נזקקין אפילו לפחות משהו פרוטה. Bais Din judges a monetary claim of even less than one פרוטה.

The Gemara concludes however that רב קטינא does agree that תחילת הדין בעינן פרוטה. Bais Din does not initially hear a case of less than one פרוטה. However, רב קטינא refers to אם הוזקקו בית דין לשהו פרוטה גומרין אפילו לפחות משהו פרוטה. If Bais Din initially took on a case of one פרוטה and the defendant then made a counter claim, Bais Din judges this case even though it is now less than one פרוטה.

=====

4 The Gemara explains the differences:

לוי
האונאה וההודאה וקידושי אשה וגזל ושיבת הדיינין

מעילה

קדשים לא קמיירי

לוי does list ישיבת הדיינין

To show that he disagrees with רב קטינא who holds ב"ד נזקקין אפילו לפחות משהו פרוטה. Bais Din judges a monetary claim of even less than one פרוטה.

רבי
ההודאה והאשה מתקדשת מעל מהקדש והמוצא חייב להכריז והגחל

אונאה ושיבת הדיינין

אין אונאה לפרוטות

This is already known from גזל

כיון דתנא גזל בפרוטה ש"מ ממונא הוא וכפינן. From גזל we see that a פרוטה is a significant amount of money, and it is self-understood that Bais Din compels someone to pay an obligation of a פרוטה.

However, רב קטינא does agree that תחילת הדין בעינן פרוטה. Bais Din does not initially hear a case of less than one פרוטה.

However, רב קטינא refers to אם החקקו בית דין לשהו פרוטה גומרין אפילו לפחות משהו פרוטה. If Bais Din initially took on a case of one פרוטה and the defendant then made a counter claim, Bais Din judges this case even though it is now less than one פרוטה.

5 Zug Di Mishnah

חמשה חומשין הן
אלו הן

There are five payments to which one is obligated to add a fifth:

1.

האוכל תרומה ותרומת מעשר
ותרומת מעשר של דמאי והחלה והבכורים
מוסיף חומש

If a Kohen inadvertently ate one of these items that belong to a Kohen, he must pay וחומש to the Kohen, because the Pasuk that refers to תרומה states

ויסף חמישיתו עליו

And all these items are considered תרומה, because regarding

מעשר, the tenth that the לוי separates from מעשר, ראשון

The Pasuk states ה'תרומת ה'. And regarding

חלה, the portion separated from dough,

The Pasuk states תרימו תרומה. And regarding

ביכורים, the first budding fruit,

The Pasuk states ידך ותרומתו.

And regarding תרומת מעשר של דמאי חכמים,

The Pasuk initiated that one must pay a חומש if he eats תרומת מעשר from דמאי, produce that was purchased from a תרומה דאורייתא

as one does if he ate תרומת דאורייתא, עם הארץ.

2.

והפודה נטע רבעי ומעשר שני שלו
מוסיף חומש

If a person redeemed his own produce of מעשר שני, or נטע, the fruit of the fourth year of a new tree, he must add a חומש רבעי.

3.

הפודה את הקדשו
מוסיף חומש

If a person redeemed his own object or field that he made הקדש, he must add a חומש.

4.

הנהנה שוה פרוטה מן ההקדש
מוסיף חומש

If a person benefits from ההקדש in the amount of one פרוטה, he is liable to pay וחומש to קרן ההקדש and he brings a Korban מעילה.

5.

והגזל את חברו שוה פרוטה ונשבע לו
מוסיף חומש

If someone stole one פרוטה and swore falsely to deny it and then admitted it, he pays וחומש to the owner.

5

מלפ

חמשה חומשין הן
אלו הן

There are five payments
to which one is obligated to add a fifth:

1

האוכל תרומה ותרומת מעשר
ותרומת מעשר של דמאי והחלה והבכורים

מוסיף חומש

If a Kohen inadvertently ate one of these items that belong to a Kohen, he must pay וחומש to the Kohen, because the Pasuk that refers to תרומה states

ויסף חמישיתו עליו

And all these items are considered תרומה, because...

Regarding

ביכורים
the first
budding
fruit,

The Pasuk states

Regarding

חלה
the portion
separated from
dough,

The Pasuk states

Regarding

תרומת מעשר
the tenth that the
לוי separates from
מעשר ראשון,

The Pasuk states

תרומת ה' תרימו תרומה ותרומת ידך

And regarding

תרומת מעשר של דמאי

The Pasuk initiated that one must pay a חומש if he eats תרומה דאורייתא from דמאי as one does if he ate תרומת מעשר

3

הפודה את הקדשו
מוסיף חומש

If a person redeemed his own object or field that he made הקדש, he must add a חומש.

2

והפודה נטע רבעי
ומעשר שני שלו
מוסיף חומש

If a person redeemed his own produce of מעשר שני, or נטע, the fruit of the fourth year of a new tree, he must add a חומש רבעי.

5

והגזל את חברו שוה
פרוטה ונשבע לו
מוסיף חומש

If someone stole one פרוטה and swore falsely to deny it and then admitted it, he pays וחומש to the owner.

4

הנהנה שוה פרוטה
מן ההקדש
מוסיף חומש

If a person benefits from ההקדש in the amount of one פרוטה, he is liable to pay וחומש to קרן ההקדש and he brings a Korban מעילה.

6 The Gemara questions the Mishnah's Halachah of

האוכל תרומת מעשר של דמאי מוסיף חומש

Although מדרבנן דמאי is only רב נחמן אמר שמואל explains

הא מני רבי מאיר היא דאמר עשו חכמים חיזוק לדבריהם כשל תורה

The Mishnah is רבי מאיר, who holds that the Chachamim strengthened their regulations just like Torah rules; and the requirement of a חומש applies to דמאי של דמאי as it does to דאורייתא as it does to דאורייתא.

Similarly, the Braisa states

המביא גט ממדינת הים

נתנו לה ולא אמר לה בפני נכתב ובפני נחתם

יוציא והולד ממזר

דברי רבי מאיר

דברי רבי מאיר says that if a messenger delivered a Gett from overseas and did not testify, as the חכמים require, that he was present when the Gett was written and signed, a child born from a subsequent marriage is a ממזר, because he holds

כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין

יוציא והולד ממזר

Any change in the proper procedure for גיטין invalidates the גט and causes a child born of a future union to be a ממזר.

Here too, רבי מאיר says

עשו חכמים חיזוק לדבריהם כשל תורה

6

The Gemara questions the Mishnah's Halachah of

האוכל תרומת מעשר של דמאי

מוסיף חומש

Although מדרבנן דמאי is only

רב נחמן אמר שמואל

הא מני רבי מאיר היא

דאמר עשו חכמים חיזוק לדבריהם

כשל תורה

The Mishnah is רבי מאיר, who holds that the Chachamim strengthened their regulations just like Torah rules; and the requirement of a חומש applies to דמאי של דמאי as it does to דאורייתא as it does to דאורייתא.

המביא גט ממדינת הים

נתנו לה

ולא אמר לה בפני נכתב ובפני נחתם

יוציא והולד ממזר

דברי רבי מאיר

דברי רבי מאיר says that if a messenger delivered a Gett from overseas

and did not testify that he was present when the Gett was written and signed,

a child born from a subsequent marriage is a ממזר

Because he holds

כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין

יוציא והולד ממזר

Any change in the proper procedure for גיטין invalidates the גט and causes a child born of a future union to be a ממזר.

Here too, רבי מאיר says

עשו חכמים חיזוק לדבריהם כשל תורה

7 However, the Gemara asks that רבי מאיר was more lenient regarding redeeming של דמאי than regarding redeeming דמאי שני דאורייתא?

Apparently, regarding רבי מאיר holds לא עשו חכמים חיזוק לדבריהם כשל תורה

The Gemara answers, indeed, אע"פ שמיקל רבי מאיר בפדיונו מחמיר הוא באכילתו רבי מאיר was lenient only regarding the redemption of תרומת מעשר, and he holds מחללין כסף על נחושת One may transfer the Kedushah of silver coins onto copper coins, even though שבזיון מעשר הוא ועוד שהפרוטות מחלידות The copper coins are inferior and are disgraceful to use for מעשר, and they also become rusty.

However, רבי מאיר was stringent regarding eating תרומת מעשר של דמאי, and he holds האוכל תרומת מעשר של דמאי מוסיף חומש Because עשו חכמים חיזוק לדבריהם כשל תורה

7 However, the Gemara asks that רבי מאיר was more lenient regarding redeeming של דמאי than regarding redeeming דמאי שני דאורייתא?

Apparently, regarding רבי מאיר holds

לא עשו חכמים חיזוק לדבריהם כשל תורה

אע"פ שמיקל רבי מאיר בפדיונו מחמיר הוא באכילתו

was lenient only

regarding the redemption of מעשר, and he holds

מחללין כסף על נחושת

One may transfer the Kedushah of silver coins onto copper coins, even though

שבזיון מעשר הוא

ועוד שהפרוטות מחלידות

The copper coins are inferior and are disgraceful to use for מעשר, and they also become rusty.

However, רבי מאיר was stringent regarding eating תרומת מעשר של דמאי, and he holds

האוכל תרומת מעשר של דמאי

מוסיף חומש

Because

עשו חכמים חיזוק לדבריהם כשל תורה